

Lucemburk 13. října 2022

Výroční zpráva za rok 2021 Deset nejčastěji kladených otázek

1. Jakou úlohu hraje Evropský účetní dvůr ve vztahu k účetní závěrce EU?

Každý rok **kontrolujeme konsolidovanou účetní závěrku EU a vyjadřujeme stanovisko** ke třem otázkám: zda je účetní závěrka spolehlivá a zda se jak příjmy, tak platby EU uskutečnily v souladu s předpisy. Tyto kontroly jsou základem našeho **prohlášení o věrohodnosti**, které jsme v souladu s článkem 287 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) povinni předložit Evropskému parlamentu a Radě.

V roce 2021 dosáhly rozpočtové výdaje EU **181,5 miliardy EUR**, což představuje 1,3 % souhrnného hrubého národního důchodu členských států EU. Při zohlednění výdajů na Nástroj pro oživení a odolnost (46,5 miliardy EUR) činily platby EU v roce 2021 celkem 228,0 miliardy EUR.

2. Jak výroční zpráva informuje o výdajích z balíčku opatření EU na podporu oživení po pandemii?

NextGenerationEU (NGEU) je finanční balíček zahrnující několik programů na podporu hospodářského oživení členských států EU po pandemii COVID-19. Některé z těchto programů jsou financovány z okruhů víceletého finančního rámce (VFR) na období 2021–2027 a řídí se jeho prováděcím modelem a pravidly. Naopak Nástroj pro oživení a odolnost, na nějž připadá přibližně 90 % finančních prostředků NGEU, se realizuje způsobem, který se zásadně liší od rozpočtových výdajů EU v rámci víceletého finančního rámce. Zatímco příjemci výdajů z rozpočtu EU jsou placeni za to, že provedli určité činnosti, nebo se jim proplácejí vzniklé náklady, v případě Nástroje pro oživení a odolnost jsou členským státům vypláceny prostředky za uspokojivé dosažení předem stanovených milníků nebo cílů. Poprvé proto vydáváme **samostatné stanovisko k výdajům z Nástroje pro oživení a odolnost** a věnujeme jim samostatnou kapitolu ve výroční zprávě.

3. K jakým závěrům Evropský účetní dvůr dospěl?

Účetní závěrku za rok 2021 jsme schválili jako **spolehlivou** (vydali jsme o ní „čistý výrok“), jako tomu bylo každý rok od rozpočtového roku 2007. Dospěli jsme k závěru, že účetní závěrka za rok 2021 ve všech významných (materiálních) ohledech věrně zobrazuje finanční situaci EU, výsledky jejích činností, peněžní toky a změny čistých aktiv daného roku.

Zjistili jsme, že příjmy nebyly ve významném (materiálním) rozsahu zatíženy chybami. V případě výdajů vydáváme dva samostatné výroky: jeden o rozpočtu EU a druhý o Nástroji pro oživení a odolnost.

Odhadovaná míra chyb ve výdajích z rozpočtu EU činila 3,0 %. Ve srovnání s lety 2019 a 2020, kdy byla na úrovni 2,7 %, se jedná o nárůst. Stejně jako v posledních dvou letech jsme dospěli k závěru, že chyby mají rozsáhlý dopad, a vydáváme proto k výdajům **záporný výrok**.

Poprvé jsme vydali samostatné stanovisko k výdajům z Nástroje pro oživení a odolnost. Naše stanovisko se vztahuje k jediné platbě z roku 2021 uskutečněné ve prospěch členského státu

(Španělsko). Přestože jeden milník nebyl podle našich zjištění splněn v plné míře, související dopad nebyl podle našeho názoru významný (materiální), a proto jsme vydali **čistý výrok**.

4. Co náš odhad míry chyb znamená?

Údaj 3,0 % představuje náš odhad **objemu finančních prostředků, které neměly být vyplaceny** z rozpočtu EU, protože dle našeho názoru nebyly vynaloženy v souladu s předpisy EU nebo s konkrétními vnitrostátními pravidly v členských státech.

Chyby se většinou týkají prostředků vyplacených nezpůsobilým příjemcům či na nezpůsobilé projekty nebo plateb na pořízení služeb a zboží nebo investic bez řádného uplatnění pravidel pro zadávání veřejných zakázek.

5. Znamená to, že 3,0 % finančních prostředků EU bylo vyplýváno?

Ne. To by bylo nepřesné tvrzení, protože mezi „chybou“ a „plýtváním“ je významný rozdíl. Při testování rozpočtu EU kontrolujeme, zda prostředky EU byly vydány v souladu s předpisy EU, zda jsou účtované náklady řádně vypočteny a zda byly dodrženy podmínky způsobilosti. Pakliže nebyl jeden nebo více z těchto požadavků splněn, nazýváme to „chybou“. To je to, o čem údaj 3,0 % vypovídá.

Do těchto chyb spadají platby, u kterých projekty nebo příjemci nesplnili podmínky způsobilosti, ale které přesto mohou přinést zamýšlené přínosy. Takové platby – ač jsou legální a správné jen částečně nebo vůbec – **nelze považovat za plýtvání**. Kontrolovali jsme například projekt mimořádné pomoci v Irsku. Našli jsme v něm sice chyby v zadávacím řízení, kvůli nimž nebyly výdaje způsobilé pro financování EU, ale díky projektu bylo zajištěno ubytování (včetně stravy) žadatelům o azyl.

Může se samozřejmě stát, že výdaje, které jsou zcela legální a správné, byly vynaloženy zbytečně. Jedním takovým příkladem v naší zprávě byla přístavní infrastruktura vybudovaná bez náležitého ohledu na plánovaný objem nákladní dopravy.

6. Představují zjištěné chyby podvod?

V naprosté většině případů tomu nic nenasvědčuje. Podvod je úmyslně klamavé jednání, jehož cílem je získat nějakou výhodu. Přestože zjistit podvody během obvyklých auditorických postupů může být obtížné, při auditním testování každoročně několik případů podezření z podvodu skutečně odhalíme.

V roce 2021 jsme z přibližně 743 kontrolovaných operací zjistili 15 takových případů. Nahlásili jsme je Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF), který je ve spolupráci s orgány daného členského státu dle nutnosti vyšetřuje a dále sleduje. Jeden z těchto případů byl souběžně nahlášen i Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) spolu s dalším případem, který EÚD odhalil v roce 2021.

7. Co znamená „chyby s rozsáhlým dopadem“ a „výdaje s vysokým rizikem“?

Téměř dvě třetiny rozpočtových výdajů EU v roce 2021 byly považovány za výdaje s vysokým rizikem. U výdajů jako celku sice odhadujeme míru chyb na 3,0 %, avšak provedeme-li izolovanou kontrolu výdajů s vysokým rizikem, vzroste na 4,7 %. Vzhledem k tomu, že tyto výdaje mají z hlediska celkových výdajů (63,2 %) podstatný význam, dospěli jsme k závěru, že chyby mají rozsáhlý dopad, tj. že jsou přítomny v celém kontrolovaném základním souboru nebo v jeho **významné části**.

Vysoké riziko je spojeno hlavně s tím, když **EU propláci** způsobilé výdaje na způsobilé činnosti (které podléhají složitým pravidlům). Jedná se například o úhrady na výzkumné projekty (v rámci

„Jednotného trhu, digitálních technologií a inovací“), investice do regionálního rozvoje a rozvoje venkova („Soudržnost, odolnost a hodnoty“ a „Přírodní zdroje a životní prostředí“) a projekty rozvojové pomoci („Sousedství a svět“). Podíl tohoto typu výdajů se letos zvýšil na 63,2 % (ve srovnání s rokem 2020, kdy se jednalo o 59,0 %).

Výdaje s nízkým rizikem představují **nárokové platby**, které se vyplácejí ve prospěch příjemců při splnění určitých (méně složitých) podmínek. Mezi takové platby patří například studentská a výzkumná stipendia (v rámci „Jednotného trhu, digitálních technologií a inovací“), přímá podpora pro zemědělce („Přírodní zdroje a životní prostředí“) a platy a důchody zaměstnanců EU („Evropská veřejná správa“).

8. Co je to „čistý výrok / výrok s výhradou / záporný výrok“?

„**Čistý**“ výrok znamená, že údaje v účetní závěrce podávají věrný a poctivý obraz a jsou v souladu s pravidly účetního výkaznictví a finančního řízení. Související operace jsou ve všech významných (materiálních) ohledech legální a správné.

Výrok „**s výhradou**“ znamená, že auditoři nemohou vyjádřit čistý výrok, ale zjištěné problémy nemají rozsáhlý dopad.

„**Záporný**“ výrok svědčí o rozsáhlých problémech.

9. Co to je „významná (materiální)“ míra chyb?

V auditní terminologii se tak označuje **hranice, nad kterou se má za to, že chyby mají výrazný dopad**. Významná (materiální) míra chyb je míra, u které je pravděpodobné, že bude mít vliv na rozhodování zamýšlených uživatelů auditní zprávy. Účetní dvůr i Komise uplatňuje při stanovení významnosti (materiality) **práh ve výši 2 %**.

10. Proč výroční zpráva upozorňuje na rizika spojená s balíčkem pomoci po pandemii COVID-19?

Pandemie COVID-19 bude i nadále ovlivňovat finance EU velmi zásadním způsobem: na finanční období 2021–2027 činí objem finančního přidělu z nástroje Next Generation EU (NGEU) a z víceletého finančního rámce dohromady 1 824 miliard EU, což je **téměř dvojnásobek výdajů** oproti předchozímu období víceletého finančního rámce.

Čerpání evropských strukturálních a investičních (ESI) fondů členskými státy je zároveň pořad pomalejší, než se plánovalo. Čerpání těchto fondů na období 2014–2020 se však v roce 2021 zvýšilo. Do konce roku 2021 bylo z dohodnutého financování EU na období 2014–2020 vyplaceno pouze 67 %.

Zbývající závazky dosáhly rekordní výše 341,6 miliardy EUR: 251,7 miliardy EUR souvisí s rozpočtem EU (pokles z historického maxima 303,2 miliardy EUR na konci roku 2020) a 89,9 miliardy EUR v nových zbývajících závazcích souvisí s NGEU.

Celková expozice rozpočtu EU vůči **podmíněným závazkům stoupla** z 131,9 miliardy EUR v roce 2020 na 277,9 miliardy EUR v roce 2021. Důvodem bylo zejména vydání dluhopisů ve výši 91,0 miliardy EUR na financování balíčku NGEU a zvýšení finanční pomoci o 50,2 miliardy EUR na pomoc členským státům při ochraně pracovních míst a pracovníků postižených pandemií.

Výroční zpráva EÚD za rok 2021 je k dispozici ve 24 jazycích EU na adrese eca.europa.eu.